

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 412/2019-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. októbra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša a Mojmíra Mamojku (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], podanej advokátom JUDr. Romanom Juríkom, PhD., M. Flengera 4, Nové Zámky, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Nitra sp. zn. 7 C 140/2013 z 25. mája 2018 a rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9 Co 207/2018 z 23. mája 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a pre nesplnenie náležitostí ustanovených zákonom.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. augusta 2019 elektronicky doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], narodenej

██████████, ██████████ (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Nitra (ďalej aj „okresný súd“) sp. zn. 7 C 140/2013 z 25. mája 2018 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9 Co 207/2018 z 23. mája 2019.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že rozsudkom okresného súdu bola zamietnutá žaloba sťažovateľky, ktorou sa domáhala určenia, že je výlučnou vlastníčkou nehnuteľnosti (bytu). Okresný súd uvedeným rozhodnutím tiež zastavil konanie o určení neplatnosti kúpnej zmluvy a priznal žalovanej ██████████ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, pôvodne žalovanému ██████████ náhradu trov konania nepriznal. Sťažovateľka sa žalobou podanou pôvodne proti ██████████ domáhala určenia, že je výlučnou vlastníčkou jednoizbového bytu a že kúpna zmluva o prevode vlastníckych práv k nehnuteľnosti z 1. decembra 2010 je neplatná. Sťažovateľka v žalobe uviedla, že nebolo jej vôľou predat' byt, ale zabezpečiť bytom pôžičku od otca pôvodne žalovaného, ktorou chcela v núdzi riešiť svoju zlú finančnú situáciu. Z dôvodu neplatenia poplatkov spojených s užívaním bytu pôvodným žalovaným správca bytového domu navrhol dražbu bytu. Byt vydražila žalovaná ██████████, ktorú sťažovateľka navrhla pribrať do konania a tiež vzala späť žalobu proti pôvodne žalovanému. V súvislosti s dobrovoľnou dražbou bytu podala sťažovateľka aj žalobu o určenie neplatnosti dražby na okresnom súde, ktorý vedie konanie pod sp. zn. 9 C 140/2013 (toto konanie súd prerušil do právoplatného skončenia konania vedeného pod sp. zn. 7 C 159/2013).

3. Sťažovateľka podala proti prvému a tretiemu výroku rozsudku okresného súdu odvolanie, v ktorom poukázala na neudržateľnosť arbitrárneho a vnútorne protirečivého odôvodnenia rozsudku okresného súdu najmä za situácie, keď bola dostatočne preukázaná nielen skutočná vôľa sťažovateľky ako predávajúcej, ale aj svedka ██████████ ako kupujúceho.

4. Krajský súd o odvolaní rozhodol potvrdzujúcim rozsudkom, v ktorom využil skrátenú formu odôvodnenia odvolania podľa § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), keďže sa plne stotožnil s odôvodnením rozsudku okresného súdu. Krajský súd v odôvodnení podal predovšetkým výklad k právu na spravodlivý proces.

5. Sťažovateľka uviedla, že autonómia vôle je dôležitým prvkom právneho štátu a slobody jednotlivca a v *„tejto oblasti sa rozvinula rozsiahla judikatúra. Panuje zhoda, že autonómia vôle nie je absolútna a v určitých situáciách musí ustúpiť dôležitejším právnym zásadám alebo princípom. Tieto diskusie sa pravidelne v konaniach na všeobecných súdoch alebo aj v rámci súdnej kontroly ústavnosti objavujú vtedy, ak je tu pochybnosť o tom, či sa má prejav vôle akceptovať alebo nie, ak má určité znaky neslobody, a to aj s ohľadom na druhú stranu toho istého právneho vzťahu, ktorého sa uvedený prejav týka. Nie je častá situácia, keď súd účastníkom zmluvného vzťahu nejakú vôľu nanúti, ako je to ak v tomto prípade. Okresný súd vykonal rozsiahle dokazovanie a z neho jednoznačne vyplynula vôľa tak predávajúcej (sťažovateľky) ako aj kupujúceho. Ani jeden nemal vôľu uzatvoriť kúpnu zmluvu (zmluvu o prevode vlastníctva bytu). Ich vôľa vola úplne odlišná. Kým sťažovateľka bola v núdzi a snažila sa riešiť svoju nelichotivú situáciu predĺženosti, kupujúci uzatvoril so sťažovateľkou zmluvu, pretože ho k tomu donútil otec. Jasne uviedol, že nikdy nemal vôľu kúpiť byt od sťažovateľky. Dobré to počuť na zvukovom zázname z pojednávania. Rovnako ani sťažovateľka nemala nikdy vôľu predať svoj byt, ktoré bolo jej jediným obydľím, aby sa potom ocitla v núdzovom bývaní (zotrúva v ňom dodnes). Také správanie by sa priečilo zdravému rozumu.“*

6. Sťažovateľka tiež poukázala na potrebu vyriešenia relevantnej otázky ochrany práv žalovanej v dotknutom súdnom konaní, ako aj v konaní na ústavnom súde. Všeobecné súdy neumožnili sťažovateľke poukázať na zlomyseľnosť aktuálnej vlastníčky bytu – žalovanej, ktorá pri uzatváraní zmluvy o prevode vlastníctva bytu ani nebola. Ako to ale vyplýva z podaní sťažovateľky na políciu, žalovaná bola aktívna pri zmocnení sa bytu, keď sa uchýlila k svojpomoci, pričom sa nikdy prostredníctvom súdneho konania nedomáhala vypratania bytu. To relativizuje akútnosť nutnosti ochrany práv tretej strany,

ktorej všetky štátne orgány podľa názoru sťažovateľky poskytnú nadštandardne vysokú ochranu.

7. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach a základných slobodách rozsudok Okresného súdu Nitra, č. k. 7 C 140/2013-323, a rozsudkom Krajského súdu v Nitre, č. k. 9 Co 207/2018-369, porušené bolo.

Rozsudok Okresného súdu Nitra, č. k. 7 C 140/2013-323, a rozsudok Krajského súdu v Nitre, č. k. 9 Co 207/2018-369, zrušuje vec vracia Okresnému súdu Nitra na nové konanie.

Okresný súd Nitra a Krajský súd v Nitre sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie vo výške 15 000 eur do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Nitra a Krajský súd v Nitre sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť sťažovateľke trovy konania.“

II.

Právomoc ústavného súdu a právne posúdenie

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13, § 16 až § 28, § 32 až § 248, § 250 a § 251.

11. Podľa § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľ musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, ak odsek 2 alebo § 35 neustanovuje inak.

12. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy (ďalej len „ústavná sťažnosť“).

13. Podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 39 musí obsahovať aj dátum narodenia navrhovateľa, ak ide o fyzickú osobu, identifikačné údaje navrhovateľa, ak ide o právnickú osobu, bydlisko alebo sídlo navrhovateľa, označenie subjektu, proti ktorému návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy.

14. Podľa § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania podanému navrhovateľom, ktorý musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, musí byť pripojené plnomocenstvo na zastupovanie navrhovateľa advokátom. V plnomocenstve sa musí výslovne uviesť, že navrhovateľ udeľuje zvolenému advokátovi splnomocnenie na zastupovanie pred ústavným súdom.

15. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažovateľ k ústavnej sťažnosti musí pripojiť aj kópiu právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo dôkaz o inom zásahu, ktorým malo dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

16. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento

zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

17. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

18. Podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak má návrh na začatie konania uvedený v § 42 ods. 2 písm. f), g), i) až l), n), q), r) a w) odstrániteľné nedostatky, môže ústavný súd vyzvať navrhovateľa, aby v určenej lehote tieto nedostatky odstránil. Ak účastník konania v určenej lehote nedostatky neodstráni, ústavný súd návrh na začatie konania odmietne.

19. Ústavný súd poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, v ktorej je jednoznačne formulované, že povinnosť zastúpenia sťažovateľa advokátom v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je ustanovená bez možnosti akýchkoľvek výnimiek, a zároveň zdôrazňuje, že pokiaľ ide o inštitút povinného právneho zastúpenia, na opodstatnenosť jeho zákonnej úpravy vo svojej judikatúre opakovane upozorňuje a bezvýnimčne na ňom trvá (napr. I. ÚS 57/2013, IV. ÚS 221/2013, III. ÚS 343/2013).

20. Sťažovateľka k svojej ústavnej sťažnosti nepripojila kópie právoplatných rozhodnutí, ktorými malo dôjsť k porušeniu ňou označených práv, ani plnomocenstvo udelené zvolenému advokátovi na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom.

Keďže ústavná sťažnosť bola koncipovaná a podpísaná zaručeným elektronickým podpisom advokáta JUDr. Romana Juríka, ústavný súd ho listom z 11. septembra 2019 vyzval na predloženie kópie rozsudku okresného súdu, rozsudku krajského súdu a plnomocenstva na zastupovanie sťažovateľky v konaní pred ústavným súdom.

21. Ústavnému súdu bolo 18. septembra 2019 doručené podanie, v ktorom sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu predložila kópie napadnutých rozhodnutí a súčasne požiadala o predĺženie lehoty na doručenie plnomocenstva na jej zastupovanie v konaní pred ústavným súdom o desať dní, teda do 28. septembra 2019. Do konania neverejného zasadnutia senátu ústavného súdu ústavná sťažnosť napriek predchádzajúcej výzve nebola doplnená požadovaným spôsobom, teda ústavnému súdu nebolo predložené plnomocenstvo na zastupovanie sťažovateľky v konaní pred ústavným súdom, ktoré je povinnou náležitosťou vyžadovanou zákonom o ústavnom súde v zmysle § 43 ods. 3 tohto zákona.

22. Na základe uvedených dôvodov ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. októbra 2019

Jana Baricová
predsedníčka senátu